

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY

VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDEL'U NA ŠESTNÁST' STRANÁCH.

Predplatná cena :

Na celý rok --- 4 koruny --- hal.

Na pol roka --- 2 " --- "

Na štvrt roka --- 1 " 20 "

Jednotlivé číslo 8 hal.

Zodpovedný redaktor :

Dr. ALEXANDER ERNSZT,
páp. komorník, kraj. vyslanec.

Majiteľ a vydavateľ :

JAN MOLNÁR

Redakcia a vydavateľstvo :

Budapest, VIII. ker., József-körut 35.

sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie. Cena jedneho 5 stĺpcového malého riadku je 20 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.

No, stojí kúpa?!

Tým naším dobrým priateľom.

Krista Pána preto, lebo pravdu hlásal, židovská divá sberba na smrť odsúdila. Prvých kresťanov pohani ukrutne mučili, lebo nechceli zapredať Krista a pravdu, ktorú hlásal. Nebolo toho ukrutníctva, ktoré by títo, Kristuverní nasledovníci neboli podstúpili. A či sa našiel len jeden medzi nimi, ktorý život svoj so zradou a nevernosťou bol by si oratoval? Nie! S tou najväčšou radosťou a ochotnosťou šli tieto nebožiatka k miestu, kde ich mučili a vraždili. Láska k Spasiteľovi im dala sily, a nádej ich tešila, že za vernosť odmenu v kráľovstve nebeskom obdržia.

Jako keby sa táto ukrutná, žialu a bólu plná doba obnovila! Jako keby panovanie pohanov vzniklo sa, a prenasledovanie katolíkov započalo sa. Tak sa to pod panovaním liberalizmu aj v našej krajine ukazuje. Katolíkov utlačíť, potupovať, hanobiť, znevažovať, o právo a majetky ich povzbaviť je cieľom židovsko liberálnej vlády.

A aby katolíci žiadnych obrancov nemali, preto je treba napádať, prenasledovať, haníť a zničiť ľudovú stranu, ktorá medzi inším aj udržanie mravov a náboženstva za cieľ si vyvolila, lebo však toto je základ udržania štátnej jednoty. Od tohto závisí spokojnosť občanov a úcta oproti zákonom. Preto hovorím, že jak voľakedy pohani prenasledovali prvých kresťanov, tak podobne nenávidia liberáli ľudovú stranu, a broja proti nej s rozličnými hnusnými utokami, len ešte to chýba, že nás tak nemučia, nevešajú a nevraždia, ako to pohani robili.

A prečo táto nenávisť? Prečo táto zaslepenosť a toto nepriateľstvo?

Či sme my zbojníci, alebo lúpežníci? Hrozíme nebezpečím štátu, alebo jeho ústavom? Či snáď tajne schádzame sa, zbroj, pušný prach, dynamit a iné pekelné nástroje shromažďujeme? Či snáď k odboju sa chystáme? Či naša vernosť, s ktorou sa oproti ľudovej strane chováme, škodí národu? Či naša oduševnenosť a presvedčenie, snáď pokalí blahobyť a spokojnosť národa? Či Uhorsko neni našou domovinou? Či nemáme k nemu také právo, aké si sebe Ivánka, Vészi, Bornemisza a podobní veľkí vlastenci privlastňujú? Či naši predkovia neliali krv a netrpeli dosť za konštitúciu, ktorú liberálna vláda na vruby obrá-

tila? Či liberálni ablegáti nemajú inakšej roboty, len ľudákom ubližovať a ich podozrievať? Preto veru nemuseli toľké peniaze stroviť na voľbách. Snáď to si myslia liberáli, že pre ustavičné domrzanie, potupovanie, zneváženie, prenasledovanie a pokutovanie — z ktorého sa nám v slúžnovských úradoch pre všeliaké daromnice a vymyslené žaloby hodne ušlo — poddáme sa; že zapredáme stranu, ktorej sme vernosť prisahali? Že vyrveme zo srdca statočnosť a presvedčenie, a miesto týchto šlachetných citov, nenávisť, podliacstvo a pokoru vstúpime doňho?

Nie! To z nás oni jeden neurobí! Ľudák je nie na to súci! My statoční a verní zostaneme. Nasledovať budeme príklad prvých kresťanov, s ktorými pohani neludský zachádzali. Za pravdu a za našu stranu hoc čo podstúpime! Zradca nehude medzi nami, lebo vieme, že pravda, za ktorú bojujeme, za ktorú úražky trpíme, jedúce zvíťaziť musí. Aj to vieme, že pluhavci, ktorí na nás poľujú, časom pominú sa bez stopy. Nie my, ktorých povolanie je vodcami byť ľudu, vydobíme toto víťazstvo, ale ľud sám, jak nahle pri ľudovej strane vydrží. Jak jedna čiastka ľudu prebudila sa a zahriala láskou oproti ľudovej strane, to isto urobí aj tá druhá vrstva, ktorá posiaľ liberalizmu slúži. Ľud musí do čista prísť s tým, čo je vlastne liberalizmus a s akými prostriedkami usiluje sa on panovanie svoje zakoreniť a národ sužovať.

Naši ľudoví ablegáti nepošli do Pešte na to, aby tu na prázdno parádili z vôle ubohého národa. Oni skúmajú, vypočujú krivdy, ktoré nitranskí bašici páchali na vás a mocným slovom svojím idú vás ratovať a obrániť pred celým svetom. Tak sa to stalo i teraz, ako sa zo správy krajinského snemu dozviete. Odporúčame, aby ráčili ste si prečítať interpellácie, ktoré povedali naši ľudoví vyslanci Kovács a Rakovszky o násilenvstvách slúžnovcov vo fraštáckom a žabokreckom okrese. A posúďte sami potom, zdáľiž má ľud vernejších a spravdlivejších obrancov, než sú ablegáti ľudoví! Keď nikto neohlási sa za vás, oni usilovno posbierajú všetky podrobnosti o vašich krivdách a nezamlčia ani to najmenšie. A docielili s tým mnoho!

Tolko je isté, že odteraz neopováži sa ani piešťanský Zoher ani iní slúžnovci vás nemilo Bohu citovať a pokutovať. Naši ablegáti donútili

samého ministrapredseda Szélla, že zaslúbil sa zaviesť oproti tým slúžnovcom vyšetrovanie a znemožniť to divoké prenasledovanie vás. Keby nebolo našich ablegátov, Boh vie, čo by si boli takí slúžnovci ešte dovoľovali, ale teraz uvidíte, že ani jeden neopováži sa vás prenasledovať!

A nielen to, lež ľudoví ablegáti prinútili p. Szélla aj k tomu, že vyslovil sa, že vašich utlačateľov «s celou úľubou» pokutovať bude, ak sa o protizákonnosti dozvie. Je isté, že besnota tých slúžnovcov veľmi domrzela ministrapredseda, a nepochybujeme, že keby našiel sa taký nebojaty notár alebo slúžny, ktorý povedal by otvorene o úkladných nariadeniach slúžnovcov: nuž veru takého notára alebo rychtára čakala by z Pešte veľká odmena; taký bol by pred celou krajinou chválený a minister posadil by si ho pri slávnej hostine ešte aj na pravicu svojú.

Keď už ale vaší ľudoví ablegáti neunavne bojujú za vás proti vašim bašikom, je treba, aby ste teraz už aj vy všetci šli im na pomoc!

Nesmie vám byť dosť na tom, že chránení budete proti tyranstvám, lež vy musíte pozorovať aj na to, aby sme tých dobrých vtáčkov mocou zákona a slova ministrovho aj chytiť mohli! — I preto prosíme vás, dajte si dobrý pozor na tieto naše rady:

1. Ani jedného z vás síce žiaden slúžny nezákonne pokutovať viacej neopováži sa, keď by to však predseda urobil, vtedy žiadajte si vždy, aby dal vám sentenciu písomne.

2. Proti tejto máte apelovať behom 8 dní. Appeláciu môže vám hockto, kto zná maďarský, napísať; na to není treba žiadnych štampov, len ju pošlite rekomandirovano na slúžnovský úrad.

3. Keď by vás predvolávali za voľačo, treba žiadať, aby napísal slúžny protokoll, čili zápisnicu o vašej záležitosti. Ak by ste však nevedeli a nerozumeli čo je písané v maďarskej zápisnici, teda tú zápisnicu nepodpisujte!

Takto robte!

A teraz nech sa páči len liberálnym slúžnovcom napádať našich ľudákov a hrozíť sa im! s tým nás len k tomu povzbudíte, aby sme tým väčšími spolu držali, a k obrane viery našej všetci na nohy sa postavili. Darmo nás plašíte, že kňazom volebné právo odoberiete a že vytvoríte ich zo snemovne; oni, pravda len opravdoví kňazi,

aj na potom naši vodcovia budú; my ich v každom páde brániť budeme. Nápady a prenasledovania nie že by nás od ľudovej strany odcudzili, ale k tomu nás donútia, aby sme pri nej tým pevnejšie vydržali, lebo keby sme škodlivé zásady bránili, nebáli by sa nás tak páni liberáli, hoc na sneme len 24 zástupcov máme. Pravde nenecháme zahynúť, hoc do hrobu ju ukladajú.

Ona aj odtiaľ stať, a nás pod ochranu vziať musí!

Hore sa tedy bratia ľudáci! — Sláva je za pravdu trpeť a bojovať. Potupa je proti nej brojiť, lahostajným byť, alebo dobrovolne otrokom zostať, a nepriateľom sa kloniť.

Voľte si: slávu, či potupu chcete!

Záhorský.

KRAJINSKÝ SNEM.

Snemovňa vyslancov

12-ho t. m. mala ľudová strana zase tvrdý boj v záujme našich ľudových voličov okresu žabokreckého a fraštáckeho. Ako to už dobre viete, v týchto dvoch okresoch majú byť nové voľby ablegátske. Asice v žabokreckom okrese preto, že p. Rakovszky súc zvolený aj vo svojom starom okrese csornanskom, už aj z poctivosti musel si podržať tento starý okres svoj a zaďakovať za žabokrecký; vo fraštáckom okrese však má byť nová voľba preto, lebo Kuria zničila mandát baróna Gagerna na základe toho, že br. Gagerna nepovažovala za občana štátneho.

Ľudová strana mala a má v týchto okresoch ohromnú väčšinu tak, že liberálom ani len snívať sa nesmie, že by tuto s voľáckym výsledkom mohli s nami ľudákmi zápasíť. I to vedeli liberálni úradníci, že pri samej voľbe predseda nesmie sa už tak hnusno klamať, ako sa to pred tým robievalo. Vedeli, že zvlášte náš ľud nitrianský nechce ani len počuť viacej o liberáloch. A tuším v tomto povedomí chceli si pripraviť pôdu tak, že našich dobrákov začali citovať, predvolávať, vyšetrovať, pokutovať, zatvárať a to tak zhusta, že sa takých pádov až na stá dokázalo. A náš ľud chudiatko nevedel si pomáhať. — Nuž toto je nesprávne a nekresfanské smýšľanie. Preto za veľiké šťastie musíte si pokladať, že ľudová strana sa pekne dozvedela o tých citáciach a pokutách a ohlásila sa sneme mužne a ani sa neuspokojí, zakiaľ krivdy neprestanú a sa nenapravia. Tu vám uvádzame reč p. Pavla

Kovácsa, vyslanca ľudového novožámskeho, ktorú povedal o slúžnovcoch okresu frašťačského:

Pavel Kovács: «Ct. snemovňa! Z príležitosti posledných volieb vyslaneckých a aj pozdejšie mal som príležitosť v rozličných okresoch stolice nitrianskej také nadužívania skusiť, ktoré bez slova pominúť nesmiem, lebo zanedbal bych, povinnosť svoju. (Čujme! Čujme!) V stolici nitrianskej tie pomery, ktoré panovaly za časov Bánffyho, nielen že nezmenily sa, ba ešte zo strany úradných medzitok také výčiny sa tu zjavily, ktoré práve také prechmaty obsahujú v sebe, ako to inokedy bývalo. Aj teraz po slúžnovských okresoch vydržovali porady, notárov a rychtárov úradne docitovali do sídelného mesta slúžnovského úradu a tu úradne vypytovali sa ich, že ako stoja v okrese pomery, ako stojí strana liberálna, zdá sa, že v nebezpečenstve, alebo stojí si dobre? Pod ochranou terajšieho volebného zákona len o jednom jedinom takom notárovi som sa dozvedel, ktorý, keď ho slúžny úradne docitoval, aby dal výkaz z jeho obcí, keď naňho prišiel rad, vstal a povedal: Pane slúžny, prosím, ráčite sa to pýtať odo mňa úradne, alebo súkromne? Lebo ak sa to úradne pýtate, vtedy, lutujem veľmi, ale vám odpovedať nemôžem, (Schvaľovanie na ľudovej strane) ale ak súkromne sa to pýtate, tak s ľútosťou môžem vám sdeliť, že liberálna strana v mojom okrese nemá pražiadného koreňa.

Nie na jednom mieste skúsil som to, že celkom verejne smejú sa nad heslami zákona, práva a spravodlivosti, jedným slovom, vysmieľujú sa z najvyšších úradov, ktoré povinné sú dozorovať nad týmito pomerami; a pokiaľ na premnohých miestach vonkoncom nikto nestará sa o tieto poriadky, nuž páchajú si svoje výčiny ďalej tak, ako sa im páči.

U práhu terajšej novej voľby vo frašťačskom okrese zase len to zkusil som, že práve také spôsoby používajú, s akými sa po celom Nitriansku stretáme. Na včerajší deň už zase boli povolaní notári a rychtári, aby osvedčili sa o pomeroch vo svojich obciach. Začiatok je teda zase ten istý; pripravovanie k trochu násilnosti. Ct. snemovňa dovolí mi, abych z tých nesčíselných pádov aspoň niektoré tu v známosť uviedol. (Čujme! Čujme!) Z väčšej čiastky ešte nemohol som dokončiť s mojej strany preskúmanie týchto pádov, ale už i teraz mám v rukách také množstvo látky, že myslím si bude dostačujúce, keď len malú čiastku z toho prečítam, a p. minister vnútra presvedčí sa, že tu je súrna potreba urobiť pokroky. Na pr. v Horných Dubovaniach stalo sa, že na druhý deň ráno po voľbe jeden volič z radosti nad víťazstvom strany svojej šiel s harmonikou do poľa za prácu. Na jeho nešťastie jeden druhý hospodár pridal sa k nemu a za túto jednoduchú zábavku posúdili ich každého na 30 korún peňažnej pokuty. A tak súrne bolo exekvovanie pokuty, že už na 2-ho decembra vypísali mu exekúciu a tomuto človekovi jeho jedinkú kravičku sekvestrovali. (Veľký pohyb na ľudovej strane. Výkriky: Potupa!) Jeden druhý pád je, že istý 20-ročný mladík Lukáč Vit zvaný, zato, že pri príchode kandidáta Rudnyánszkeho zavola-

na nich tento výraz že: «obrezanci», za toto na 60 korún pokuty a päť dní väzenia bol posúdený. Ponevác tých 60 korún splatiť nemohol, pridali mu k väzeniu ešte 3 dni a takto spolu na 8 dní bol arešтовaný. A ct. snemovňa, ten slúžny, ktorý takéto neslýchané, maximálne (t. j. najvyššie) tresty vymierava, nemal studu po bohatej hostine, na ktorej sa niekoľko tamjších zemepánov uňho súčasnilo a zabávalo, pravím, nemal studu, po tejto hostine s celou spoločnosťou výstf ku áreštu, kde nešťastný mladík zapretý bol; tam si ho ukazovali a posmievali a bavili sa na tom, že ten ubohý človek z nariadenia jeho tam sedí. (Hluk na ľudovej strane. Výkriky: Asia!)

Štefan Rakovszky: Kladové poriadky!

Pavel Kovács: S jedným druhým ľudovým voličom stalo sa to hrozné nešťastie, že na hody bavil sa s hosťami na dvore a tam dali si vyhrávať. Zábava trvala do pol desiatej večer. A za toto pokutoval ho na 100 korún Zoher, slúžny v Piešťanoch.

Franc Buzáth: Nebolo to za časov Bánffyho?

Pavel Kovács: Teraz sa to stalo! (Veselosť.) Vo Veselí má istý krajčír, Ján Chudý dom svoj, v ktorom bydlí jeden hofer, jehožto byt hľadá na ulicu. Tento hofer vystrčil zástavu Rudnyánszkeho. Krajčír, akožto majiteľ, myslel si, že má právo odstrániť zástavu toho kandidáta, ku strane ktorého on sa nepriznáva. A preto, že odvážil sa odstrániť zástavu Rudnyánszkeho, pokutovali ho na 100 korún alebo na 10 dní väzenia.

Nechcem ďalej unúvať ct. snemovňu s takýmito jednotlivými pádmí. Myslím, že na ukážku je toho dosť. Len to sa pýtam, ct. snemovňa, dľa jakého práva jesto dovoleno týmto ľuďom takto prenasledovať? A vtedy, keď nemajú iných dôkazov, čo-že robia? Na pr. v odôvodnení jedného výroku doslovné stálo toto: «Ponevác vyzvaní svedkovia nedosvedčili, dolupísaný slúžny osobne presvedčiac sa o tom, že patričný trhal plakáty» — následkom toho posúdil ho na 60 korún peňažnej pokuty. (Pohyb a hluk na ľudovej strane. Výkrik: Svedok a sudca v jednej osobe!) Áno, svedok a sudca v jednej osobe. Keď sa im to so svedkami nezdarilo a títo osvedčili sa, že nič nevidei, slúžny vpíše medzi dôvody, že osobne presvedčil sa o veci a na základe tomto posúdil obžalovaného. (Hluk na ľudovej strane. Jeden hlas z pravej strany: Hľadali zadostučenie?)

Aj na to sa vrátim.

Ján Molnár: Ale keď aj hľadali, dovoleno je takto mučiť?

Pavel Kovács: Nápravu toho veru nehľadali veľmi. (Hluk. Predseda cengá.) Ale prečo? Preto, lebo patričným ani nepovedali, že majú právo apelovať; a keď patričný apelovať chcel, povedal mu slúžny: Jestli budeš apelovať, potom postarám sa, aby behom troch dní exekvovali na tebe celú sumu.

Štefan Rakovszky: Takéto sú poriadky v Nitre pod Viktorom Krinolinom! (Veselosť na ľudovej strane.)

Pavel Kovács: Takto potom patriční radšie zriekli sa apelovania. Ale v najviacerých pádoch ani nepoučili ich, že môžu apelovať a následkom toho výroky staly

sa platnými a pokuty čo najrýchlejšie exekvovali. Tak na príklad tuto mám v ruke jeden výrok, v ktorom je pokuta 16. novembra vypísaná. Už 29-ho dostal patričný nový výrok, aby hlásil sa na 10. decembra odsedeť si päť dňové väzenie. Z týchto vecí nasleduje, ct. snemovňa, že musíme zmeniť takéto pomery a v prvom rade ct. pán minister vnútra je povinný verne ku svojmu programu, ktorý tu vyhlásil, takéto prechmaty, ak sa o nich dozvie zaraz potrestať. Preto nasledovnú interpelláciu podávam ct. pánu ministerpredsedovi akožto spolu ministromi vnútra:

«1. Má-li ct. minister vnútra vedomosť o tom, že s akým násilníckym spôsobom zaobchodia s obecnstvom všetky nitrianské úradné medzitká, ale zvlášte v okrese frašťačkom jestvujúce piešťanské a frašťačke slúžnovské úrady, očividome cieľom vplývania na nastávajúcu voľbu ablegátsku?

2. Schvaľuje-li ct. minister vnútra tieto násilenstvá, zvlášte v pádoch udajných prestúpení udeľovanie tých najvyšších pokút?

3. Je-li náklonný ct. minister vnútra ihneď zakročiť a v kruhu moci svojej súrne robiť poriadky — zvlášte v záujme čistoty blížiacej sa v okrese frašťačkom volby — aby pod náterom zákonitosti páchané tieto násilenstvá prestali? a jaké zakročenia mieni porobiť k čím skoršiemu uspokojeniu obecnstva?

Predseda: Interpellácia sdelí sa pánu ministromi vnútra!

Nasleduje interpellácia Štefana Rakovszkého.

Štefan Rakovszky: Ct. snemovňa! Ja myslím, že na tom sa všetci usozumieme, že svoboda politická je tak vážna, jako svoboda náboženská a svedomia. Ja práve z tej príčiny prijal som s veľkou radosťou vstúpenie ct. národnej strany do strany vládnej, lebo úfal som, že táto jediná udalosť bude sama sebou dostatočná, tých, ktorí svoju úradnú moc použili k tomu, aby trápili a prenasledovali občanov iného politického smýšľania, primäť k tomu, aby takéto výčiny zanechali. Sklamali sme sa. Povedal som veľact. pánu ministerpredsedovi už v poslednie dni minulého snemu, že nadarmo hlása on tu peknými slovami zásady, vonku ho jednoducho vysmejú. Ct. pán ministerpredseda mi to veľmi zazlieval, vstal a ubezpečoval ma, že bude mať starosť o to, aby slová jeho mali aj potrebnej vážnosti.

Nuž ct. pán ministerpredseda, ja nepochybujem v pravdemlúvnosti pána ct. ministrapredsedy, že čo on tu hlása, to aj požaduje, aby sa tomu vonku zadosť učinilo. Ale keď ja tomu výsledku nevidím, vtedy môžem len to zatvárať: že buďto nenie úprimné to jeho osvedčenie — toto nezatváram — alebo že nariadenia p. ministrapredsedy tam von nevšímajú si vážne, jako si aj skutočne nevšímajú.

V stolici nitrianskej starodávne poriadky sú v úplnom rozkveť na celej čiare, natoľko, že n. pr. v Piešťanoch jedného hlavného slúžneho, p. Machoviča, ktorý sa celkom správne choval počas volieb: keď skončila sa voľba frašťačká, citovali ho do Nitry, tam neviem čo sa

stalo, čo sa nestalo, ale odtedy v jeho okrese slúžnovskom je prenasledovanie na dennom poriadku.

V Nitre sú už kde tu múdrejší, menovite v okrese zabokreckom. Tu jesto niekoľko veľmi driečnych slúžnovcov; tito páni mudrkovali si takto: jestli zneužijeme svoju moc a vyrúbime pokuty na týchto, nuž týchto už tá prekliata ľudová strana poučila, aby neplatili a apellovali; oni budú dávať pozor, záležitosť dostane sa do pred ministerium a pred snem; a ministropredsedovi je nie príjemné počuť na sneme, jaké sú dobré tie jeho poriadky a aj na patričného úradníka je nepriaznivá takáto vec, lebo predsa to len môže mať dáke následky. Oni tedy jednoducho z najvzdialenejších obcí za naničhodné príčiny docitujú ľudí z dvoch-troch míl, v čas zímny, ti aj dostavia sa, vypočujú ich, ale nenapíšu riadneho protokolla, ani ich neposúdia, lež pustia ich domov — a to ide takto so dňa na deň. V okrese frašťačkom majú zase iný spôsob. Tu jednoducho predvolajú ľudí, citlive ich pokutujú, peňažné pokuty nesnesiteľné váľajú na nich, tieto nemilosrdne exekvujú, nepoučia ľudí, že majú právo appellovať, o toto právo ich orabujú a prenasledujú ich všemožne tak, že písma o tom ani nemôžu príjsť k p. ministropredsedovi, lebo z listin dokazuje sa, že sa uspokojili na výroku. Aby som na toto posvietil, budem tu mať šťastie celkom v krátkosti niektoré protokolly prečítať.

Dňa 29-ho a 30-ho novembra t. roku bol citovaný do slúžnovského úradu Imrich Beňo, obyvateľ a volič béla-udvarnocký z tej príčiny, že dovolil Štefanovi Rakovszkému vyvolenému ablegátovi a jeho sprievodčíkovi dr. Františkovi Majorovi v jeho vlastnom dome na dvore reč držať. Vypytovali sa ho ďalej o tom, zdáľiz šiel v ústrety, poslancovi a pokiaľ. Keď rozpovedal, že šiel po Dolnie Vestnice, pýtali sa ho zase, že čo tam rečnil Štefan Rakovszky? Že kam išli z Dolných Vestnic? Keď odpovedal, že šli do Horných Vestnic, pýtali sa ho, že čo tam rozprával Rakovszky a kam posiel?

Druhý pád stal sa s Jánom Kitkom, ktorý udáva, že len preto bol citovaný, že ako muzikant bol účastný na tom pochode, ktorý sprevádzal zvoleného Štefana Rakovszkého. Ďalej dali mu otázku, že prečo hrala muzika v Béla Udvaru od rána do rána druhého dňa? Toto Ján Kitka zapieral i hovoril, že po poludňu o pol šiestej šli muzikanti domov. Tento istý pád stal sa novembra 30-ho s Michalom Bakom a podobne s Jozefom Strankom.

Tu jesto jedna druhá zápisnica (*číta:*) Táto je ešte peknejšia: «Dolupísaná Maria Kolieska vdova dostaviae sa v Nitr. Sučanoch v prítomnosti dvúch svedkov udáva nasledovné: 29-ho novembra bež. r. citovaná som bola do slúžnovského úradu zabokreckého, kde sa pán slúžny spytoval odo mňa nasledovne: «keď Štefan Rakovszky s jeho sprievodčíkmi prišiel k vám, zdáľiz žiadali si dovoľenie, aby mohli vo vašom dvore rečniť?» Odpoveď moja bola: ja jako vdova som majiteľkou tohoto domu, veľmi vďačne prijala som pánov a dávam dovoľenie veľmi ochotne. — Druhú otázku slúžneho bola táto: «kto držal reč, zdáľiz nie miestny dekan-farár?» odvetila som, náš

p. dekan-farár nedržal reč, lež rečnil pán vyslanec Štefan Rakovszky — načo pán slúžny pretrhnúl mi slová: «veď ten nevie po slovenský» ba áno, vravila som, po slovenský hovoril, po ňom rečnil pán dr. Major po maďarský a ešte dvaja páni rečnili, ktorých mená neznám. — Treťia otázka slúžneho bola: «kto sprevádzali Rakovského do vášho domu?» odvetila som: dr. Major, ďalej náš pán dekan-farár, Jozef Kuniczký, dekan-farár sučianský Edvard Steffel a môj zať bol tam Jozef Pfeifer — ostatných pánov nepoznám.

Po tomto povedala som slúžnému nasledovné: prečo ma sužujú? keď Alexander Rudnay chodil po obciach, prišiel i ku mne, vtedy som nebola citovaná do slúžnovského úradu — lež keď ľudáci došli mi do dvora, teraz v tomto pluhavom čase unívajú ma sem z takej dialky: kto mi zaplatí furmanku? načo slúžny to odpovedal: «nech vám zaplatia tí páni, ktorí boli vtedy na dvore vašom.»

Ale ct. snemovňa, v okrese frašťačkom, kde teraz nová voľba bude, tiež vyvádzajú sa postrachy. V tomto vedie predok slúžny. V obci Nižnej posúdil nasledovných, ktorí ľudové volebné piesne spievali, udajne pred školou: Michala Šmacha na 60 korún, Petra Mikuš, 14-ročného chasníka na 60 korún, Baranoviča 15-ročného suhaja na 60 korún, Jozefa Chudý, ktorý ani nebol tam na 60 korún, Jozefa Gregšič 16-ročného mladíka na 60 korún; všetci títo boli bezúhonného života.

Lež ct. snemovňa, zakiaľ týchto pokutoval najvyššou mierou, v tej istej obci učiteľovi, ktorý je liberálny, ktorý od piatich rokov je suspendovaný a pod vyšetrovaním a ktorý keď Rudňanszky pochodil obce, cez dva dni dal vyrukovať mládež vo sviatočnom rúchu a nechal ich tak čakať — lež patričný neprišiel ta, bo počul a vedel, že celá obec je ľudová — tomuto sa ani vlas na hlave nezohnul; zakiaľ, pravím, týchto chudobných ľudí takýmto barbárskym spôsobom pokutoval slúžny (Hluk na ľudovej strane.)

Ct. snemovňa! Ja v tomto nevidím nič iného, ako len horšie vydanie bánffyckých poriadkov. Lebo v bánffyckom systéme bolo to jedno: smelosť; verejne páchali protizákonitosti a nelutovali toho, ak im to aj do očí povedali. Teraz, pane ministerpredseda, práve tak protizákonne zachádzajú, rozdiel je len ten, že p. ministerpredseda povstane, a hovorí: veď dám veci preskúmať.

Na základe tomto som smelý nasledovnú interpelláciu upraviť na p. ministrapredseda ako na ministra vnútra (číta:)

«Interpellácia.

Má li známosť pán minister vnútra o tých prenasledovaniach a sužovaniach, ktoré administratívne vrchnosti nitrianske deň po deň páchajú? Menovite, má li pán minister vnútra známosť o tom: že

a) Beller, žabokrecký slúžny dňa 29-ho a 30-ho novembra t. r. z obcí asi na 25 kilom. vzdialených Jozefa Beňo, Jána Kitka, Michala Bako, bélaudvarnockých, Jozefa Šranika, Mariu Kolieska rašických, poľahne nitrasučianských obyvateľov pod bezzákladnými zámienkami

citoval, pri tej príležitosti protokoll riadný hore nevzal ani sentenciu nevyniesol, tak že už aj z tohoto protizákonného zaobchodenia je zrejmý cieľ prenasledovania a sužovania.

b) že slúžny Zocher vo Chtelnici 24-ho októbra Michala Šmacha, Petra Mikuš 14-ročného, Baranoviča 15-ročného, Jozefa Gregšič 16-ročného a Jozefa Chudý, všetkých bezúhonného života, preto, že udajne po 10 hodine spievali volebné piesne, hneď v prvom páde na 60—60 korún peňažnej pokuty posúdil, čo do ohľadu berúc skutok, vek páchajúcich, bezmajetné postavenie, nenie iné, než barbarizmus, ktorý zavíril ešte tým, že nielen že nepoučil obžalovaných o práve na appelláciu, lež ešte ich v tomto práve aj hatil.

2. Jestli nemá p. minister vnútra známosť o týchto veciach, zdá liž je náklonný obstarat' sebe o tom úradnú vedomosť?

3. Schvaľuje-li p. minister vnútra takéto prenasledujúce a sužujúce pokračovanie administratívnych vrchností, ktorého príčinou je politické presvedčenie patričných obžalovaných?

4. Jestli to neschvaľuje, zdá liž je náklonný listiny na tieto pády sa vzťahujúce sebe doručit' dať a mocnejšími od doterajších prostriedkami obrániť daňujúcich občanov voči týmto úradným prenasledovaniam, a jestli presvedčí sa o pravdivosti tu prednesených pádov, zaviesť disciplinárne vyšetrovanie proti patričným úradníkom a prísny potrestaním týchže znemožniť na budúce takého pády?

Konečne:

Je-ti náklonný p. minister vnútra tieto príliš prísne a nespravdivé pokuty sužovaným este aj v tom páde prinavrátit', jestli by boli právo na appelláciu stratili?» (Živé schvaľovanie na ľudovej strane.)

Ctený pane ministerpredseda! Tento posledný bod, dobre viem, že by chcel p. ministerpredseda s tým odbiť, že povie: keď sa patriční uspokojili s pokutou, nuž nestala sa im krivdá! Len-že ráčte do povahy brať, že keď zákon takto nakladá, vždy predpokladáme si pri tom nestranných, dobromyseľných úradníkov. (Pravda! Tak je! na ľudovej strane). Zákon predpokladal, že stojíme voči čestným úradníkom a nie dráčom ľudu a barbárom.

Odpoveď Szélla.

Na tieto dvojce interpellácie našich ľudových ablegátov odpovedal Széll hneď. Jeho odpoveď bola aj zlá, aj dobrá. Zprvu usiloval sa zastávať svojich slúžnovcov nitrianských, čo je nie div, veď konečne nemôžeme žiadať, aby ešte aj sám minister kefoval svoje úradné medzitka.

Ale čo chceme zvlášte poznamenat' z odpovedi jeho, to je tá výhovorka, že vraj v Nitre predseda nemuselo byť toho násilenstva toľko, keďže práve v Nitriansku ztratila strana liberálna dohromady 8 mandátov. Nuž, každý jednoduchý roľník hneď musí zbadať, že táto odpoveď je nemiestna a nedôstojná na ministra. Veď nehovorili naši ablegáti o tom, či sa páchaly násilenstva za doby minulých volieb, lež hovorili o násilenstve, ktoré sa pácha

teraz pred nastávajúcou voľbou vo Fraštáku a Žabokre-
kách. Teda minister ráčil zaskočiť celkom do iného — a
v takom jednaní nieto potrebnej úprimnosti.

Po druhé, každý človek badá, že minister tu hovoril
vlastne proti sebe. Lebo keď osvedčil sa, že v Nitre zvi-
fazili ľudáci pri voľbách len následkom toho, že liberáli
nepáchali násilenstvo: nuž z takejto reči vysvitá, že sami
liberáli sú dobre presvedčení o tom, že pri spravdivých
voľbách nemôžu proti ľudákom bojovať.

Ale ďalšia odpoveď ministrová — na naliehanie
Rakovského — bola pre nás priaznivá. Minister osved-
čil sa, že dá preskúmať veci a hotový je trestať pre-
chmaty slúžnvcov. Hovoril ďalej, že rozhodne žiada si, a
oslovuje každého, aby mu čím viacej takých prechmatov
oznámil, a on že s celou úľubou bude proti tomu po-
kračovať. Ďalej osvedčil sa, že vydal terajšiemu hlavnému
županovi nitrianskému Kramolinovi nariadenie, aby od
vypísania voľby fraštáckej pofažne žabokreckej pokračo-
val čestne, dľa úmyslu a programu ministra.

Že toto osvedčenie si vydobili naši ablegáti od mi-
nistra, musíme im byť zato čo najviac povďační. Lebo
konečne či to urobil vďačne, alebo len z musenosti, to je
jedno: ale je isté, že keď to raz minister pred celou kra-
jinou povedal, nuž je sa toho povinný aj držať a toto
jeho osvedčenie musia rešpektovať aj všetci úradníci ni-
transkí, ináč by bolo s nimi beda! Lebo už aj tak, ná-
sledkom interpellácií našich ablegátov bude harmatanec
so Zocherom a jeho pajtášmi, aspoň o tom vás môžeme
ubezpečiť, že teraz už tito páni neopovážia sa ani len
suchnúť.

Voľba vo Fraštáku.

Ľudový kandidát je vo fraštáckom okrese Pavel
Meszleny (Mesleň), ktorý už aj držal programnú reč vo
viacerých obciach. Ako nam píšu, ľudáci naši sriaďujú sa
mocne, tak že víťazstvo môžeme mať tu teraz ešte skvel-
šie, ako pri voľbe minulej.

Rozpamätajte sa drahí Bratia ľudáci na to, že koľké
obete a trápenia stály nás doteraz víťazstvá naše!

Vy nesmiete ani teraz ustúpiť, bô celá krajina po-
zorovať bude na vás a každý čaká od vás hrdinské sa
chovanie. Buďte stáli a rozumní, a varujte sa všetkých
zbytkov.

Boh Vám ráč pomáhať!

Napadnuté mandáty.

Slavná Kúria má dosť práce s vyšetrovaním toho,
čo sa proti jednotlivým mandátom ablegátskym zo strany
napádajucich udáva. Tak boli napadli aj mandát Srba
Pavloviča a sice na základe tom, že búril v jeho rečách
proti Maďarom, proti jednote štátu uhorského. Kúria
však osvobodila Pavloviča a potvrdila mandát jeho, lebo
že je nie pravda, čo sa o tom búrení udáva. — Z tohoto
vidno, že nič nenie ľahšie ako upodozrievať voľakoho z
vlastizrady. Dokážať to, je už ťažšie.

Kramolin v Nitre.

V posledniu chvíľu dozvedáme sa, že nový nitrian-
ský nadžupan Kramolin odbavoval svoju inštaláciu na
stoličnom dome 10 t. m. Vo svojej p. Crausz reči akiste
voľakosi zabrdnul do kat. duchovenstva, na čo ozval sa
vp. Varga, farár nagykérsky poznamenajúc: «Pred tým
liberáli paktovali s pánslavmi!» Táto výpoveď rozšršnila
Kramolinovcov na toľko, že pána farára Vargu «vytisli»
von zo siene.

Teda «vytisli.» Hja, pravda oči kole, preto bolo treba
vytisnúť vp. Vargu. Zvedaví sme, koľko bolo židov medzi
tými čo súčasťnili sa na tomto hrdinskom skutku?

Vyzvanie k predplateniu.

Časopis náš je natoľko známy a oblúbený u ľudu,
že netreba nám o nom mnoho reči širiť. Každý čitateľ
náš pozná tie výborné služby, ktoré «Kresťan» prekonal v
prospech ľudu.

Aby však blahonosné účinkovanie «Kresťana» čo
možno všestranné a mnohútné bolo, z toho cieľu je to
prepotrebné, aby každý z vás, kto len čítať vie, sa pred-
platil naň. Len takto docielime to, že zásady naše každý
poznáť a k ním sa prihlasovať bude. Ktorýkoľvek ľud ne-
číta si svojich novin, musí zaostať a iní mudrejší ľudia
výkoristuju ho tak, že konečne ho úplne zhubia.

Prosíme našich predplatiteľov, aby si do nového
roku neomylné zariadili svoje zaostalosti, lebo my nie
sme vstave zdarma posielat časopis nikomu i preto za-
stavujeme ho všetkým, ktorí ani na toto vyzvanie nevy-
rovnali by sa s nami.

K tomuto číslu pripojujeme teda poštové poukázky,
aby každý dlžník náš môhol požiadavkám našim zadost
učiniť.

Predplatná cena našich novin je:

na celý rok 4 koruny

na pol roka 2 koruny

na štvrt' roka 1 koruna.

Predplatiť treba len na túto adresu:

«Kresťan» kiadóhivatala

Budapest, VIII., József-körút 35.

CHÝRNIK.

Kráľovské omilostenie. Z Košíc telegrafujú, že
jeho veličenstvo kráľ Bélovi Milanikovi, vojakovi 34-
pešieho pluku v Iglove, ktorého košický vojenský súd od-
súdil na 5 rokov do väzenia v pevnosti pre zavraždenie
svojho kaprála, trest telegrafične znížil na poldruha roka.

Mesto Paríž za reholníkov. Mestská rada vyniesla

uzavretie, dľa ktorého zákon o kongregáciach považuje za zlý a protiviaci sa republike a vyslovuje sa, že slobodu spolčovania sa neslobodno žiadnym spôsobom obmedzovať.

Uletel dobrý vták. Obchodník s obilím, arendátor a statkár v Turkeve Armin Strassburger pred niekoľko dňami uprchol z Budapešti zanechajúc ohromné dlhy.

Premena v bohoslužbe. Z Košíc nám píšu: V tujňom farskom chráme zakázali nám tohoto roku slovenský spev na rorátových sv. mšách. Veriaci, mužskí i ženské išli prosíť na patričné miesto, a tak sa staré nábožné zvyky nepremenili.

Proti vysťahovaniu. Spišská stolica bola vyslala komisiu, ktorá mala podať návrhy na prekazenie vysťahovania. Komisia zasedala dňa 5-ho t. m. a navrhuje: Obmedzenie krémárskej licencie a umenšenie počtu krčiem, zákaz predávania pálenky v nedeľu, zákaz prostredkovania úradníkov, kňazov a učiteľov pri zaopatrení passov, utvorenie domáceho priemyslu.

Čo sa robí vo Vržešni? «Dziennik Poznański» sdeľuje: V meste panuje veľké rozhorčenie proti učiteľom. Obyvatelia nepozdravujú ich viacej. Štyri rodiny vzdialily sa z mesta, aby ich deti nemusely chodiť do školy, ktorá stala sa takou povestnou. V dvoch najvyšších triedach vyučujú náboženstvo ďalej po nemecky, ale deti neodpovedajú na nemecké otázky. Zato ich teraz nebijú, ale bijú za nedostatočné odpovede z iných predmetov. Dcéra Smidovicza dostala takú bitku po ruke, že ešte aj na piaty deň mala ruku krvou podbednutú. Mestský lekár nechcel jej vystaviť svedectvo. Deti napriek tomu neodpovedajú na nemecké otázky z náboženstva, ale nechcú sa ani po nemecky prežehnávať. Tieto zapisujú za to do čiernej knihy.

Vlci zjavili sa v Šariši. Po tieto dni traja vlci pri Svidniku pristavili kočiara, na ktorom viezol sa hlavný slúžny Vinkler so stoličným merníkom a cestovným dozorcóm. Slúžny mal pušku pri sebe a zastrelil toho najdotieravejšieho, ostatní dvaja ušli.

* * *

Otený pán Müller! Ja mal som od počiatku tohoto roku jednu ťažkú srdcovú chorobu, a nemôhlo sa mi pomôcť navzdor všetkým liekom, až keď som si váš duplovano-elektromagnetický kríž R. P. Nr. 86967 dal doniesť a som ho upotrebil a za tri mesiace nosil, som sa chvála Bohu úplne vyliečil, za čo Bohu a vám moju najúprimnejšiu vďaku vyslovujem. S úctou *Max Rittersporn*, v Hlohovci dňa 19. nov. 1901.

Krajinská púť do svätej zeme.

S cirkevným povolaním pod duchovnou správou veľk. pána Jozefa *Skarda* prepošta, pohne sa z Budapešte r. 1902., 16. febr. v nedeľu.

Lehota prihlásenia sa.

V tejto púti môžu brať účasť katolíci, mužskí aj ženské, keď svoj úmysel najneskoršie do 15. januára 1902. oznámia u duchovného správcu púte u veľk. pána Jozefa

Skarda, prepošta v Šaštine (Sasváre) v nitrianskej stolici a spolu mu pošlú najlepšie na poštovej poukázke najmenej 100 korún ako závdavok. Ostatok sa musí u toho istého zaplatiť najneskoršie do 10. febr.

Účastné ceny:

I. trieda na železnici	I. trieda na lodi	900 korún
II. " " "	I. " "	835 "
II. " " "	II. " "	700 "
III. " " "	II. " "	645 "
III. " " "	III. " "	310 "

V týchto cenách sa obsahuje:

1. Železničný a loďný lístok z Budapešte do Jeruzalema a zpiatky.

2. Stravovanie na lodi počas cestovania na mori jeden-jeden obed v Jaffe pri dojití a odchode, sedem (7) dňové zaopatrenie v Jeruzaleme v rakúsko-uhorskom ústave pre pútnikov.

3. Ceny za vplavenie a vyplavenie sa v Konstantinopli v Alexandrii a v Jaffe.

4. Povož z Jeruzalema do Betlema a zpiatky.

Smer cesty: Budapest—Konstantinopel—Smyrna—Piraeus—(Athén)—Alexandria—Jaffa—Jeruzalem.

Pri zostavení tohoto plánu tá myšlienka viedla usporiadateľstvo púte, aby s použitím dlhšej železničnej čiary, zkrátilo námornú cestu, a tak aby umožnilo cestovanie aj ľuďom slabším. Ale aj táto námorná cesta stáva sa príjemnou tým, že loď na jeden dňok nerobí dlhšiu cestu, ale že sa zastaví pri väčších príplavných mestách a tam sa hodiny zdrúže.

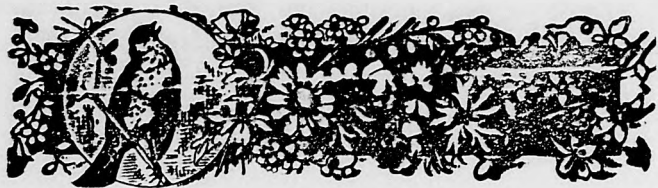
Spríevodný list (cestovný). Každý účastník musí si bezpodmienečne zaopatriť cestovný list, bez tohoto nemôže brať účasť v púti. Ponevác toto trvá dlhší čas, preto radno je hneď porobiť potrebné kroky, a to tým viac, že sa cestovný list má zaslať hneď s prihlásením sa, aby ich usporiadateľstvo mohlo dať vidimovať v Pešti u tureckého Konsula.

Programmy rozpošle na žiadosť pán vodca pútu, prevelebný pán Jozef *Škarda*, Prepošt v Šaštine, nitrianská stolica.

Upozornenie.

Vp. Constant kniha sdeľuje, že svätoštesfanské ľudové spisky znovu začal rozposielat. Kým nenástupia nütne jarné práce, každý mesiac zamýšľa jednu knižočku vydať a rozoslať. Len od zaujímavej priazne velebného duchovenstva a pánov učiteľov závisí, či aj na ďalej má v schválenom podniku pokračovať, aneb prácu spasonosnú na iných, ku tej úlohe povolanejších ponechaf. Jestli reštáncie do prvého januára nebude mať vyrovnané: musí si ovšem rozvážiť, či aj napozatým má reskirovať.

Vydavateľ, ktorý s jedného hárku pozostávajúcu brošúrku 12° veľkosti za 3 haliera dáva, pritom 10-tý % spúšťa, ba i poštové farchy znáša — už lacnejšie spisky dávať nemôže. Následkom slabej podpory na budúce aj o láskavé vyrovnanie poštových útrat prosí.

BESEDNICA.

Socialistov Svatvečer.

Seormútený, samotný sedel v svojej chatrnej, studenej, tmavej izbičke. Zatvoril oči, aby nevidel to kruté polozenie. Vstrčiť do vrečka ruku, v hneve vytiahol dva malé balíčky, mrskol ich o stôl tak, že jich obsah sa výtriasol z papiera. Šlanina bola a čierny chlieb.

Toto musím aj dnes jesť — prehovoril žalostive — a kapitalistovia v krásne osvetlených sieňach, pri klavíre, v hodvabných šatoch hodujú, sedia pri takej večere, za ktorú ja za celý mesiac musím robiť. Hanba! Krivda! Zlobiví dráči! Oprel si hlavu o ruku a zamlčal.

Ako keby mu na um bolo prišlo niečo... Iný bol život pred niekoľko rokmi... Vtedy mu ešte žila žena. Aj byt mali krajší a žena mu ešte pekne riadila. Aj on mal lepší zárobok, aj žena pracovala. Ale jemu to predsa nebolo dosť. Svôj zárobok obyčajne hneď v sobotu v kréme nechal a chudinu ženu vždy tisol, aby robila. Prave dnes sú tomu dva roky: prepil všetky peniaze, aj žena doniesla menej a zato ju vyhnal na dvor. Prestydlo sa dobrá žena v tuhej zime, na druhý deň ľahla do postole a ani viac nestala z nej...

Od tých čias bieda neprestala! Z dielne ho vyhнали, dlho bol bez práce a biedu trel so svojou dešetročnou dcérou. Aj teraz len ledva zarohí do zlatky a chůda sirota musí noviny predávať vonká na ulici.

Ešte ani teraz nechodí to naničhodné! A veru tak biedne vyzerá, také je otrhané, že len z milosrdenstva kúpa od neho noviny. Hádam zase dáky mladík zartuje s ním ako mi už vravelo! Ale nič preto: veď ho zas vyderiem remeňom. Už vie tento poriadok: neskoro príde, miesto večery remeň, ak plače, dostane ešte raz!

A verú chůda sirota len neskoro mohla vypredať noviny. V zime bežia ľudia, keď im vihtor sňah nesie do očí, vtedy nepomyslia na noviny. Ľudia ho mnohokrát oľutovali, keď na nich pozrelo s peknými modrými očami a bolo voľačo vábneho aj v jeho otrhaných šatočkách, veď práva toto je najistejší prostriedok pre čerta, ktorý takéto deti mravne zhubí.

A naša sirota uz veľmi blízko bola tohoto nebezpečenstva.

Ľahkí panáci jej často zadávali nezvyčajné otázky, robili dvojsmyselné poznámky a vďačne sa zabávali s modrookým malým dievčaťom. A na toto ju doviedol on, sám otec!

Od istého čaru mu ale napadlo, že keď ju aj ubil za to, že neskoro prišla, neplakala tak, ako predtým. On už navykol dotedy biť svoju dcéru, kým nezačala žalo

stive nariekať; ale teraz už on sám ustal v biť a sirota predsa čušala. Takto sa riadilo dievča, keď mu ešte mať žila, ktorá o takomto čase tešila deti s vianočným darom... Aj vteay tak čušalo, ako teraz, pehne sa chovalo, dalo si pozor na šatočky, ako teraz od islého času...

Ako vravela vtedy jeho mať už pred mesiacom, že mu anjel stromček donesie...

Hahaha! — zarehotal sa socialista. Aké je toto bláznivé dievča!! Verí, že anjel donesie vianočný stromček! Ale veď ešte aj medzi ľuďmi jesto mnoho takých, čo veria, že sú anjeli! Ba ešte, že je aj Roh! Bigótni idú dnes na tisíce do kostola a modlia sa — pravda nasýtení — a veria že idú do neba, že je Boh, že sú anjeli, svätí! No, ak teaa sú anjeli, prečo mi nedonesie daktorý z níck vianočný stromček, cukrovinák, aby som nemusel slaninu jesť! Teda kde sú tí anjeli, keď nič nenesú! Hahaha!

*

Voľakto klope.

Socialista vstane a otvorí dvere.

Aha, jedno dieťa, jeho vlastné dieťa, pekne oblečené, s maým vianočným stromčekom, na ktorom sa ziaté nitky skvú vo svetle sviec... Za ním stúpa jedna elegantne oblačená ženská, aj táto nesie voľačo, má v ruke balíky, ktoré položí na stôl a ku otcovi takto hovorí:

— Drahý Priateľ! Vaše dievča asi pred dvoma týždňami doviedol pred môj dom jeho anjel-strážca. Od tých čias som ho ja prestovala, dala som mu jesť a aj noviny som ja pokúpila od neho. Dovoľte, aby pri mne ostalo a aby som ho učila poznať Ježiša. Ak ale vás chudobna bude súziť, modlite sa ku tomuto svätému — a oddala mu jeden obrázok. Pán Boh s vami!

Socialista stál bez slova, ani sa len nepoďakoval, tak bol dojatý. Ženská zmizla, ako anjel.

Teda predsa sú anjeli! — rekne konečne; utre si slziace oči a pozerá obrazok, pozerá, a číta na ňom: «Svätý Anton ocranea biednych, oroduj za nás!»

Malé dievča si kľaklo ku stromku a on tiež.

Socialista sa modlil.

Prosba.

Prestavanie a zariadenie dvúch škôl v sídelnom dome školských bratov pôsobí najväčšiu a najťažšiu starosť mojich chudobných veriacich. Dobre vedia, s jak veľkou radosťou prijali čitatelia veľacteného katolíckeho obecnstva tú zvesť, že sídelné miesto uhorských školských bratov sem bolo osadané, z ktorého pre katolíckeho školy našej drahej vlasti statní učitelia budú rozposielaní toto povedomie dá mne úfať, že veľactené katolíckeho obecnstvo v uskutočnení tohto plánu, menovite v prestavani a zariadení tých hore pomenovaných škôl svojimi láskavými milodarmi bude mňa napomáhať. Preto najhlbšou úctou spojenou prosbou obraciam sa na veľactené katolíckeho obecnstvo čitateľov, aby boli tak láskaví svojimi milodarmi prispieť k prevedeniu tohto šľachetného cieľu. Aj tú najmenšiu obeť s povďačnosťou prijímam. Prijatie milodarov v novinách budem kvitovať. Milodary prosím zasielať na meno nižepodpísaného. *Ján Boll, farár.*

Úctivé upozornenie!

Láskave prosíme ctených čitateľov, keď pošlú predplatok na noviny, nech nezameškajú prilepiť na poštovú poukážku, na — k písaniu určité — miesto svoju tlačенú adresu, t. j. meno a bydlisko, pod ktorou dostávajú noviny. S týmto s jednej strany poľahšia našu prácu, nadovšetko ale koniec môžeme urobiť takým neprávosťiam jako je to, že noviny v svojom čase nedochádzajú. *Vydavateľstvo novín.*

DOPISY.

Mútne (Orava.)

Dôstojný Pán Redaktor!

Úctive prosím, ráčte nasledovným mojím riadkom v našom obľúbenom «Krešťane» miestočku dopriať.

Ačpráve písmo sv. hovorí: «Čo tvoja ľavica činí, nech o tom tvoja pravica nevie», však ale aj to hovorí: «Tak nech svietia skutky vaše dobré pred ľuďmi, aby videli skutky vaše dobré a zvelebovali Otca vášho, ktorý je v nebesiach». Z tej príčiny za povinnosť si pokladám tuto uverejniť tých veľactených milosrdných dobrodinčov, ktorí milodarmi svojimi prispeli k úľaveniu veľkej biedy kameňcom veľkým a strašným navštívených obyvateľov obcí Mútne a Benedikov, a spolu im aj tie najvzrejšie vďaky vzaf; iných ale veľactených nášho premileného «Krešťana» čitateľov, zvláštne teraz pred «Tým svätým Štedrým Večerom» ku ďalším milodarom, ku chlebu sv. Antonka, tohoto veľkého priateľa v núdze postavených, unížene a srdečne poprosiť. Nastala už dlhá a krutá zima, sňahu u nás napadalo vyššie na meter, ubohí moji farníci nemôžu sa z domu ani pohnúť, aby si v iných obciach dačo vyprosili mohli pre seba a deti od hladu plačúce. Preto opätne v mene mojich farníkov volám: «smilujte sa, smilujte sa aspoň vy, priatelia, Slováci, jako milosrdní, od drievných časov známi!

Mimo v 47. čísle zo 20. novembra «Krešťana» už spomenutých P. T. P. dobrodinčov, posavád nasledujúci ku pomoci prispeli:

P. T. P. P. Dôst. P. Karol Moser, dekan a farár v Liskovej, Lipt. st., (jako priateľ biednych od dávna známy) 40 kor.; P. V. Ladislav Herbst, farár (Proszek, Lipt. s veriacimi) 20 kor.; Amalia Navratil, Piešťany, na chlieb sv. Antona (za pomoc v prenasledovaní) 3 kor.; Henrik Navratil na ten istý úmysel 15 kor.; Jozef Michna (Richvald, Spiš) 2 kor.; Juraj Nociar, Antonovac (Pozega st.) 5 kor.; Prev. Andrej Bednár, farár (Trsina, Trenč. stol.) pre najbiednejšiu vdovu alebo sirotu 20 kor.; Andrej Wirth (Sobotišt Nitr. stol.) 2 kor.; Prv. p. Anton Czeizel, farár (Kostolna-Mitic, Trenč. stol.) offera a Ján Pristach 8 kor. 50 hal.

Za čo všetkým dobrodincom Pán Boh tisíc násobne zaplať a vynahraď, a od podobného nešťastia zachráň!

Mútne, dňa 5. decembra 1901.

Vendelin Grappa, farár.

Ternye.

Nevystrájajú!?

Tieto slová ráčil povedať pán vyslanec Ď. Kubínyi pri pojednávaní článkov «Krešťana» na sneme dňa 25-ho m. m. na odvetu pána preláta Molnára, že na slovenských stranách úradníci vystrájajú rozličné volencierstvá a násilia s ľuďom a to všetko prikrývajú «vlastenectvom».

Aby sa pán vyslanec Kubínyi presvedčiť mohol, že je úplná pravda to, že úradníci na našich slovenských stranách skutočne prehávajú ľud pri voľbách podľa svojej chůtky; to chcem dokázať p. vyslancovi jedným príkladom z nášeho okresu v ktorom ani ľudová strana vystúpená nebola.

V tekovskej stolici obci Jálna bydlíaci komorský nadlesný, pán Zachar, ktorý do okresu svojho revíru zahrňuje aj zvolenská obec Vas-Berzence, po terajšej voľbe, t. j. po 3-om oktobri robí dosť brutálne prenasledovania s voľičmi obce Vas-Berzence, ktorí boli pri voľbe hlasovať na opozicionálneho kandidáta. Tak ku pr. zabránil istému gazdovi Jozefovi Lukáč hneď po voľbe vozíť z hôr uhel na opozičnú stránku. Bárš ho menovaný gazda už aj dosť naprosil, predsa ani po dnes mu to ešte nedovolil.

Ja ale niže podpísaný, ktorý bývam v susednej obci Ternye, som toto od p. nadlesného tiež skúsil pri nasledujúcej príležitosti:

Chcel som dostať kúpiť od sl. komory zo štyri kubické metre vyvráteného jedloveho dreva z revíru menovaného p. nadlesného a z tej príčiny som sa opýtal p. horára z obci Vas-Berzence, či by sa také drevo v jeho revíre najst mohlo? On mi odpovedal, že áno. Následkom toho išiel som ku p. nadlesnému pýtať o dovolenie na menované drevo. Myslel som sebe, že aj mňa sa bude p. nadlesný tak pýtať, jako robil s druhými, že sa ich vopred pýtal alebo už aj vedel, kde hlasovali a tak ich jednoducho vonka vyhnal. No mne sa toto nestalo; mňa sa nespýtal, kde hlasoval moj otec, ale po dlhšej prosbe sadnul a napísal list ku p. horárovi na Vas-Berence, list zatvoril a odovzdal ho mne do ruky s tým doložením, aby som to vzal ku p. horárovi, že mi ten vykáže, kde si môžem drevo vyhľadať. Prijdem ku horárovi, tento po otvorení listu spravil vážnu tvár, povedal mi zrovna, že drevo dostať nemôžem, že pán nadlesný (feršter) mi dovolí nechce. Na to hneď idúc do krčmy ku židovi Drexlerovi, tento sa ma spýta: «Pán Kliman! či mi budú môcť popiliť hneď kláty na dosky? lebo som si vymenil od p. ferštra osem fúrov a len aby som najšol furmanov, dám to popiliť s furmanmi z polovice; polovic dosák mne a polovic furmanom».

Pýtam sa ho ja: «A jako platili za drevo?»

«Za fúru po 88 halierov.» Viac som sa nepýtal. mal

som toho už dost. Teda žid mohol dostať v tom čase, keď som ja prosil drevo, fúru po 88 hal., kdežto som ja sľúbil p. nadlesnému tak jako sám pýtal, za kub. meter po 5 kor. 60 hal. a predsa som nedostal. A žid dostal také kláty, ktoré vidím na mojej pile čo majú po pol-druha kub. metra za 88 halierov! V záležitosti tejto veci som sa obrátil na lesnú direkcii v Žarnovici, no ale veci už dlhšie stály ticho, iba 25-ho a 26-ho m. m. som spozoroval, že bol v týchto záležitostiach u p. ferštra zo žarnovice p. föerdésmester Koós; ale vec predsa sa mne zdá byť mŕtvou, a tak si myslím, jako mi jedon priateľ povedal: že «vrana vrane oko nevyzobe».

Týchto a tomuto podobných vecí by som mohol napísať i viac, ale pre krátkosť miesta nášeho «Kreštana» nepíšem, ponevác menovaný nadlesný takého volencierstva sprevádza aj s tými v jeho okrese, čo boli, alebo len mienili byť na ľudovú stranu v okrese novobáňskom. Teraz sa konečne zpytam ct. pp. vyslancov: Bornemisu, Ivánku a Kubínyiho, či sú toto neni úradnícke preháňania? to len slepý nevidí ale ľud cíti toho až mnoho. Netreba pp. vyslanci zato redaktorov «Kreštana» preháňal ale sa prv osobne o veci presvedčil!

Konečne myslím, že sa toto aj inde stáva a opakuje každodenne; preto prosím ct. pp. čitateľov, napísať do nášho «Kreštana» na sebe skúsené takéto preháňania a úklady úradnícke; ale spolu upozorňujem, aby ste písali len isté skúsené veci a pod svojim vlastným menom, a na svoju zodpovednosť; aby takýmto spôsobom potom pre nejakú nedokázanú vec nebol preháňaný pán redaktor, lebo s týmto mnohí veľké omrzlosti spôsobujete!

Keď nás napádajú na sneme s nepravdou a nadajú nám do panslávov, a že nám je dobre; že sme neni utiskovaní a podobné, preukážme im: kto je neni utiskovaný? Neni sú utiskovaní pravda ale len židia! pre tých sú v Uhorsku iné zákony jako pre nás!

Zodpovedajúce za vyšuvedené riadky zostávam z úctou ct. pp. čitateľom *František Kliman.*

Jubilejná púť do Rímu.

Z príležitosti 25-ročného Jubileuma pápežstva Jeho Svätosti Leva XIII-ho.

Duchovným vodcom maďarských pútnikov: veľkom. a dôst. p. Karol Kálmán, farár šóškútsky, býv. vyslanec snemový, majiteľ zaslúženého kríža pápežského «di benemerenzia».

Duchovný správca nemeckých pútnikov: vel. pán František Grósz, kaplán v Etyteku, majiteľ zaslúženého kríža pápežského «di benemerenzia».

Duchovný správca slovenských pútnikov: dôst. pán Jozef Kompánek, farár veľkostratický.

Sriaditeľ: v. p. Ján Simoncsics, kaplán v Trenčanskej Teplej.

Smer cesty:

Budapešť—Fiume—Ankona—Loreto—Rím—Florence Bologna—Padua—Benátky (Venezia) Fiume—Budapešť.

Ceny súčasníctva:

I. trieda na železnici a	I. trieda na lodi	215 korún,
II. « « « «	II. « « «	160 «
III. « « « «	III. « « «	80 «

so šesťdňovou hospodou v Ríme a so slobodným vodičstvom.

Podmienky prihlasov.

Tí, ktorí by sa chceli súčasniť na tejto púti, majú sa prihlásiť do 10-ho marca 1902. u v. p. Jána Simoncsicsa, kaplána v Trencsén-Teplá, ku ktorému súčasne s prihlásením sa má poslať preddavok 30 korún poštovou assignaciou. Ostatnie peniaze majú sa odoslať najneskôr do 25-ho marca 1902. na toho istého pána kaplána, po ktorej splatke sa cestovné listy každému pútnikovi doposlú. — Ku prihlasom majú sa mimo toho priložiť aj tie peniaze, za ktoré by niekdo chcel mať talianske peniaze.

NB. Bárs sme určili čas prihlasov až po 10. marca, predsa prosíme — aby sme všetkým požiadavkám vyhovieť mohli — o včasnejšie prihlásenia.

Vedet' treba.

Straniva bydla. Pútnici dostanú v Ríme na 6 dní bydlô (prípadne aj na dlhší čas); avšak o stravovanie sa sami postarať majú.

Cesta zpiatočná dl'a vole,

avšak po vypršaných 6 dňoch pri vedení vodcov prez Florenciu, Bonloniu sv. Katarina, sv. Dominik, Campo Banto, Petronilla), prez Paduu (Sant Antonio), Benátky (Venezia, S. Marco, palác dóžov, Lido atď.), Fiume (Terzat, kde dom nazaretský poprvé spočinul a odkiaľ sa odobral do Loreta, Abbazia), prez Záhreb do Budapešti.

Ponevác sú listy cestovné na 60 dní platné, a spoločovanie len ta idúc je nutné, — a za predĺženie bytov pútnici III. triedy neni sú povinní doplacať, môže si svô pobyt v Ríme každý pútnik dl'a ľúbosti predĺžiť a na zpiatočnej ceste po čiare zelezníc kdekoľvek cestovanie pretrhnúť. V takom páde musí si dať cestovný lístok na stanici, na ktorej do vozňa vstupuje skrze šéfa stanice poznačiť na tú stanicu, na ktorej sostúpíť mieni — a toto vždycky opakovať, kedykoľvek sostúpíť chce, aby sa v niektorom meste pobavil; ináč by sa stal lístok neolátnym.

Obširnejšie vysvetlenia na dotazy padá

Jozef Kompánek,
farár ostratický (Nagy-Sztireze, Trencsénmegye).

Odkazy redakcie.

Do pozornosti všetkým: Kto chcete predplatiť, alebo adresu svoju premeniť, alebo kto reklamujete, vždy len takto musíte sa u nás hlásiť: *Kreštan kiadóhivatala Bpest, VIII. József-körút 35.* Kto posielate dopis alebo článok, len takito nech pišu: *Edvard Sándorfi redaktor Kreštana, Budapest, József-körút 35.*

Vp. F. S. v Kis L. Za správu prijmite naše vďaky! Úfame sa, že vo Vás najdeme neohrozeného bojovníka našich zásad.

Záhorský. Vďaka! Ako vidíte, sme Váš článok použili a prepracovali. Nezabudneme na Vás, keď nám okolnosti doprajú.

M. P. Ponevác máme dopisov veľa a treba bolo písať o sneme, nuž nemohli sme Váš uverejniť.

P. B. v Ružomberku. Vašu záležitosť oddáme administrácii s potrebnou úpravou.

Černofúznatý organista. Dopis Váš prijali sme radosťou a použijeme ho na každý pád do budúceho čísla.

V. H. V budúcom čísle.

Ján Stráka. S doposlaným článkom obneskorili ste sa. Môžeme ho už až v budúcom čísle upotrebiť.

Št. Jozef Wittenberg. Na rok 1901. máte platiť 6 kor.

Vp. Károl Bócz, Vajnory. Dľa možnosti poušilujeme sa uverejniť vaše riadky v čísle budúcom.

Vp. J. Závodszyk. Oddáme Váš list administrácii. Ti ľudia zaiste neplatili.

Literárny oznam.

Oznamujeme, že «**Veľký obrázkový kalendár svätého Antona Paduanského**» pred týždňom vyšiel z tlače a teraz sa rozposiela. Cena jedného 60 halierov. Za 6 korún dostať 12 kusov. Kto objedná si naraz 50 kusov, obdrží 40% srážky z ceny. Objednať a reklamovať treba: Administrácia «Listov sv. Antona» Budapest. VIII., Szentkirályi u. 28/a.

Kto si objednal a poslal peniaze na «Dedinského hasiča» a neobdržal ho, nech sa hlási na karotke u «Koloman Rózsa a manž.» Budapest. VIII., Szentkirályi u. 30., a pošle sa takým, ktorí zaplatili už zaň, ale knižku neobdržali, na miesto jednej knižky, dve. Len treba na karotke podotknúť, že ste si už prv objednali i zaplatili knižku a nedostali nič.

U toho istého Kolomana Rózsu výndu o niekoľko dní — ešte pred vianocami: «Vybrané spisy humoristické Zaoska» s podobizňou pôvodcu a podpisom vlastnoručným. Sú to Zaoskové najlepšie práce, ktoré nedaly sa uverejniť v «Kreštane» pre nedostatok miesta. Veľmi poučné a veľmi zábavné. Vyndú na 10 hárkoch. Cena bude 1 koruna. Kto chce mať skvostne viazaný exemplár, nech hlási sa oň u p. Rózsu, dostane taký za 2 koruny.

Zaoskové práce odporúčajú sa samé. Aj ten najvzdelanejší človek s úľubou bude ich čítať, a kto len kolko-tolko zná slovenský, porozumie im. Zaosek ako spisovateľ je u nás jediný a podobného jemu v žiadnych iných rečiach nenajdete.

Velebnému duchovenstvu ho zvlášte odporúčame.

Hláste sa u «Koloman Rózsa a manž.» Budapest, VIII., Szentkirályi u. 30.

Dobré rady hospodárom.

Príprava zeleného hrachu k zime. Medzi najzdravšie, právom obľúbené jedlá prináleží obyčajný hrach poľný, (nie cukrový) zo strukov svojích za zelena vylúpaný a na prívarku (Zuzka, čo v Bystrici slúžila volá ju cušpajzom) uvarený. Aby sme toto chutné jedlo aj k zime mať mohli, treba nasledovne pokračovať: vylúpané zrnká zeleného hrachu dajú sa do polovrelej, pri ohni postavenej vody, a jakonáhle ona vrie počína, precedíme hrach, necháme ho na čistom plátne alebo na papieri rozprestrený uschnúť, napokon ale vysušíme ho v papierových kornútkách (škarnicloch) pri miernej teplote do cca. Usušení hrach uschov sa v skleniciach o širokom hrdle, keď nie mechúrom, aspoň suchším papierom zaviazaných. — Deň pred varením namočí sa suchý hrach do vody, aby napuchnul; rano zleje sa táto voda a hrach pristaví sa v čerstvej vode k ohňu. Ostatná príprava je jako pri zelenom hrachu.

Palín (palina, ináč aj osináč, der Weymuth, maď: üröm, lat.: Artemissia absynthium). V našich dedinách pokladajú palinu za vzácný a užitočný liek a tiež skoro v každej zahrade najdeme miesto, kde rastie niekoľko kričkov palinových. Obyčajne sa nakladá ako tinktura a v čas boľastí žalúd kových berie sa tejto tinktury po niekoľko kvapkách na cukor. Ako mnohé naše rastliny obsahujú látky horké, tak palín menovite. Táto štava zmierňuje pôsobenie kyselín v žalúdku sa tvoriacich, urýchľuje trávenie a tým teda boľastí prechodia. — Odstraňuje bezchutnosť a ryhanie, ktoré býva nemilým zjavom pre okolie a mnohokrát až v krčovitých záchvaty sa stupňuje. Druhým pôsobením jeho je liečivý účinok na pohlavné ústroje ženské. Koreň očistený a rozrezaný varí sa s vínom a odvar sa pije pri zastavenej menštruácii (mesačnom ženskom čistení); tiež podporuje pôrod. Proti dáveniu, kolike, vodnatejnosti a zrádniku pije sa odvar palinový z celej rastliny pripravený. — Pri hostci možno s výtečným prospechom použiť kúpeľov z palínu, vôbec slabosť údov telesných, hlavne u detí, obklady palinovými sa odstraňuje, údy nadobývajú prirodzeného vzhľadu a mocnejú.

Citron zachráni od jedu hadieho. Časopis «A. K.» píše: «V Brazílii uhryznutý bol istý sedliak štrkáčom do nohy. Bez toho, aby sa dlho rozmýšľal, vzal citrón, rozkrojil, pridal k tomu hodne soli a na ohništi varil, medzi čím si vždy jednou polovicou citrónu ranu vypaľoval. V hornej časti nohy upravil si obvazok a niekoľkokrát denne túto citrónovú liečbu konal. Po uhryznutí hadom cítil v hlave obtíže, avšak po prvom upotrebení citrónu ihneď sa mu v hlave uvoľnilo. Teraz je zase zdravý.

Sušene trnky v domácej lekárni dobre možno použiť. Keď vezmeme niekoľko hrsti sušených trnok a uvaríme vo vode, jich šťavu zeedíme, osladíme cukrom a túto tekutinu, akú len možno horúcu, vypijeme, a síce po glgu, je veľmi dobrým prostriedkom proti hrdeľným nemociam, proti zašľamovaniu a somárskemu kašfu.

Spisy redakcii zaslané.

Upozornenie: Keď chcete si zadovážiť túto vypísané knižky, vždy dávajte pozor na to, že ktorú knižku u koho objednať máte. To máte tu pri každej uvedenej knižke vždy pekne vypísané. Teda neposielajte peniaze na vydavateľstvo «Krešťana», lež vždy tomu, kto patričnú knižku predáva.

Oznam. U redakcie «Kazateľne» dostal už druhé rozmnožené vydanie modlitebnej knižky *Martina Húsku* «Božské Srdce Ježiša Krista.» Knižka má o 62 strany viac obsahu, než jej prvé vydanie; priložené boli nové piesne, Hodinky k ucteniu najsv. Srdca Ježiš, príležitostné modlitby a modlitby na väčšie sviatky a slávnosti roku cirkevného i ku niektorým Svätým. Knižka krom jej hlavného cieľa zodpovedá docela každodennej potrebe veriaceho katolíka.

Pri tak značne, o štyri hárky, zväčšenom obsahu nepremenila sa jej cena, a väzba je úhľadnejšia, stálejšia.

Jeden výtisk knižky, pekne, celkom v plátne viazanej a krásnym barevným titulným obrázkom opatrenej, stojí 1 kor. 20 hal. Kto objedná len jeden výtisk, nech pridá hneď 20 halierov za poštovné; kto dva alebo tri výtisky, nech pridá 30 halierov. Od 4 výtiskov posielajú sa v balíkoch porte. Redakcia «Kazateľne.» Lenge (Teplá) o. p. Belabánya.

Mrvná čítanka pre náš ľud. Vydáva: Spolok sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. Sošit XIII. Hospodárska nauka. Napísal A. Bažik. Sošit I. Druhé vydanie. Cena 60 hal.

Časy naše sú už predsa na toľko pokročilé, že aj roľníci budú museť nie len dľa starých zvykov obrábať si polia svoje, lež použiť všetko to, čo novšia doba k rozumnejšiemu hospodáreniu nám poskytuje. Kto nechceš zaostať, obstaraj si knižočku túto, z nej sa mnohému poučíš.

Sobrané spisy básnické Hviezdoslava. Sväzok III. oddiel epiky. Dostal u Jozefa Gašparika v Turčianskom sv. Martine. Cena 4 kor., s poštou 4.30, rekomandované 4.55. Kniha obsahuje 564 strán. Básne Hviezdoslava sú iba pre vysokovzdelaných Slovákov. Takýmto ale pôsobí zriekavý duševný pôžitok čítanie básni jeho.

Katolícky ľudový katechismus. Spísal Fr. Špirago. Preložil Štefan Mišik. Vydal Spolok sv. Adalberta (Vojtecha) v Trnave. Druhý diel: Učenie o mravoch. Tlačou Jozefa Teslíka v Skalici. Cena 3 kor.

Noviny Malých. Ročník III. Číslo 3. Vychodia s mnohými obrázkami do roka osem raz, počnúc od októbra do mája, vždy 15-ho, v knihtačiarňi Jána Bežu a spol. v Senici. Cena čísla 2 kr. = 4 haliere. «Noviny Malých» sú pre rodičov výtečnou pomôckou pri výchove detí.

Stiavnická kalvária. Na pamiatku 150-ročného jubilea složil Árpád Hidvéghy, farár belianský. Pre slovenský ľud prispôbil Fr. Richard Osvald, správca fary

teplianskej, censor diecesánsky. 196 strán. Viazaná v plátne. S veľmi utešenými obrazmi. Cena 60 krajciarov. Čistý výnos venuje sa na vždy výlučne len Kalvárii. Snažne odporúčame.

Praeorator, čili príručná knižka pre kňazov predmodlievajúcich sa. S odobrením cirkevnej vrchnosti. Vydal Gustáv Buzarovits. Všetky potvrdené modlitby slovenské a daktoré latinské najdu v tejto knihe pp. duchovní. Tlač je pekná. Cena v plátne viaz. 2 koruny 60 hal., v koži 4 kor. Slovenskô a maďarský spoluviazaný 5 korún.

Obzor. Časopis pre hospodárstvo, remeslo a domáci život. Ročník XIII. číslo 11. Vychádza koncom každého mesiaca. Predplatná cena na celý rok 2 kor. Zodpovedný redaktor a vydavateľ Juraj Babka v Lipt. Sielnici (Liptó-Szielnicz).

«**Listy Svätého Antona.**» Mesačný časopis ku rozširovaniu milodarného chleba chudobných. Ročník I. číslo 11. Vychodí na 1-ho v každom mesiaci na šesťnásť stranách s utešenými obrazmi. Predplatné na celý rok 2 koruny, do Ameriky 75 centov. *Predplatiť treba na túto adresu:* Administrácia «Listy Sv. Antona» Budapest, VIII., Szentkirályi u. 28/a.

Novinky tieto zaoberajú sa hlavne s vecmi, ktoré týkajú sa úcty Svätého Antona. Podávajú tedy životopis Svätého, opisujú zázračné udalosti, ktoré sa na prímluvu Jeho staly, uverejňujú zprávy zo všetkých strán, kdekoľvek si tohoto Svätého nábožne ctia. Pri tom cieľom týchto novín je, aby byly rozmanité; preto prinášajú články aj také, ktoré sú nie vo vlastnom smysle slova náboženské, lež viacej len kresťansko-spoločenské, týkajúce sa vážnych otázok života.

Novinky tieto prijalo katolícke slovenské obecnstvo veľmi prajne. Vychvalujú nás, že naše novinky práve s takou úľubou čítajú čestní mužskí, jako aj nábožné sestry. Aj vrchnosť cirkevná obrátila pozornosť svoju na nás, i viacerí biskupi žehnali nám; najnovšie ale arcibiskup kaločský osvietený P. Juraj Császka verejne v pastierskom liste svojom odporúča naše «Listy Svätého Antona».

Ceny potravných článkov.

Upozorňujeme ct. obecnstvo, že temer všetky ceny sú v korunovej mene značené. Teda dobrý pozor na to dať. Ďalej na miesto 100 klgr. (metr. cent) je mnohokrát tovar len po 50 kiloch značený:

Pšenica: Potisská 8.15—8.75 kor., peštianska 8.11 8.75 kor., z Bäcky 8.15 kor., banátská 8.40—7.90.

Jačmeň: na krm 6.00—6.20 korún, do pálenie 5.95—6.15 kor., na várku 7.— —.— kor.

Kukurica: 5.40—5.50 kor.

Múka pšeničná po 100 kil.

Číslo:	0	1	2	3	4	5
Cena:	27.—	26.20	25.40	24.80	24.—	23.20
		6	7	7½	8	
		22.60	20.60	17.80	11.20	

Otruby. po 100 kil.: drobné 8·60 korún, hrubé 8·80 korún.

Ovos: 6·40—6·70 kor.

Strova: *Fazula* veľká biela a okruhlá po 6·75—7·10 brnava 6·25—6·60, pestrá 5·25—5·50, drobná 8·70—8·95, cúdená 10·50—·—. *Hrach:* 11·80—12·00, lúpaný 20·—·—. *Šušovica* horšia 10·—·—, lepšia 13·00—14·—·—. *Mak:* 25·00—27·00, všetko po 50 klg.

Oznam.

Szt-Istvansky patravný spolok bude 1-ho januára 1902. odpoledňa o 3. hodinách vo škole poradu držať. Predmet bude: rozváňanlivé pomínutie toho spolku. Ku ktorému sa všetky výbory a údy spolku povolávajú.

Riditel'stvo.

Neslýchaná lacnota!

1 kgr. bársakej barvy olejovej farby 50 hal. (25 kr.)

1 kgr. Prima Patent I-á Firnis 72 hal. (36 kr.)

Samopozlatník.

Každý môže si sám pozlatiť obrazy lebo zrkadlo spolu so štetcom 1 fl'aša 50 hal. (25 kr.)

Dostať

u bratov Brüll

diel'novom sklade

Budapešť, VII., Dob-utcza 46.

Ku meračke zemi a commasacie odporúčame

Borossi Lipót merníka,

z Prievidze v nitranskej stolice.

Oznam.

Na kostol preblahoslavenej Panny Marie poriadaná vecná lutria, jež losovanie slavné uh. král. peňažné ministerstvo pod č. 93587 na 15-ho decembra toho roku dovoilo. odkladá sa na 15-ho apríla budúceho roku, lebo ešte viacej tisíc lutriových listov jesto nahromade. V udaný deň sa ale losovanie prevedie pri akomkoľvek výsledku.

Jeden list lutriový stojí 1 kor., 5 listov 4 kor., poručené (rekomandované) 4 koruny 35 halierov.

S úctivosťou prosíme našich dobrodincov, aby tak dobrí bol našu vec aj naďalej zastával buďto odobratím listov, alebo veľkodušným darovaním a doposlaním nám vecí, súcích na losovanie.

Takých darovaných vecí máme už asi dvesto: obrazy, križe, sväte sochy, kalamáre výšivky, jednu šijacú mašinu, hodinky, cigarník atd. Ak by niektorá vec nebola súca na losovanie, tú iným spôsobom zpeňážime.

Objednávky a doposlané veci prijme

Rim. katolícky farský úrad na Darnove

Tamtiež dostať «Őrangyal Naptár» na rok 1902 s pekným zovňajškom a zaujímavým, veselým čítaním a peknými obrázkami.

Cena jest 30 krajciarov = 60 halierov. Po každých desať na každých päť jedon čestný výtisk dávame. Poštové trovy znášame vždy sami.

Dôchodok z toho kalendára venuje sa v prospech prebl. Panny Marie Darnovskej

Poznámka. Súčasníci našej lutrie, odberatelia kalendárov a všetci dobrodincovia chrámu nášho budú účastní každý rok dvoch večných sv. omší.

„Sohr Sväto-Antonská“ fabrika na strieborno-ocelové kosy, ktorej jediný a výhradný
rozsielateľ a predavateľ je

Pán JOSEF SOHR v meste Somogy-Szill

ktorý aj vlani na londýnskej výstave zlatou medajlou a čestným diplomom bol vyznačený,

100 korún vyplatí tomu, kto vie preukázať «Sohr Sväto-Antonskú» kosu z daktorej inej fabriky,

200 korún vyplatí tomu, kto zpomedzi 100 «Sohr Sväto-Antonských» vie preukázať päť zlých kôs.

Kto úplne spoľahlivú dobrú kosu chce si zadovážiť, ten dotiaľ od nikoho nech si neobjedná kosu, kým si od výšspomenutej chýrečnej firmy obrázkový cenník nežiadal, ktorý ona hoc-komu na žiadosť darmo a vyplatene zašle.

Každý nech si žiada cenník na dopisnici.

Zimné mesiace sú najpríhodnejšie objednatelov shromažďovať. — Shromažďiteľom výhody! — Viac tisíc poďakujúcich listov a dostatočných ocjednávok nachodi sa k opozreniu. — Svedomitá výsluha. — Úplná záruká!

Dôležité pre hospodárov!

Odporúčam pp. hospodárom svoje výtečné a všade obľúbené

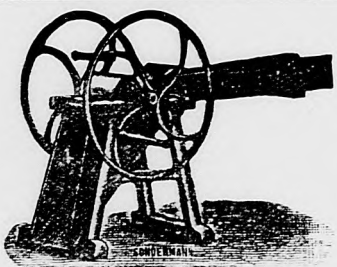
hospodárske stroje,

ktoré predávam pod zárukou. Dobré zostavenie, ľahký chod a dlhoročná trvácnosť sú vlastnosti mojich strojov, o čom svedčí na stá poďakovacích listov so strany mojich pánov odberateľov.

Amerikánske bubnové sečkovice.

Mlát'ačky ručné i ženturové. Žentúre. Rajtáre. Triery. Rozsievačky. Šrotovníky. Strúhadlá na burgyňu a zemiaky. Stroje na rezanie kapusty a na moržovanie kukurice. Stroje na lámanie kôry. Pluhy. Brány. Mlyny na syr, slad a borievky. Decimálne váhy a mangle na prádlo. — Obrázkové cenníky zašlem na žiadosť franco.

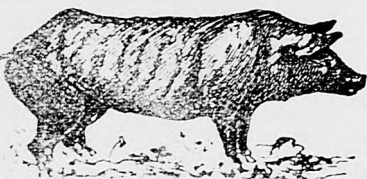
MICHAL TRESKOŇ,

strojník a majiteľ dielne na hospodárske stroje. Bytča (Nagy-Bittse, Trenčsénmegye.)

Tí páni, ktorí chceli by prevziať zastupiteľstvo alebo sklad mojich strojov, nech obrátia sa na mňa.

Pozornosti našich hospodárov

čo najväčšie odporúčame po celom svete rozšírený a za výborne účinkujúci uznalý liek

proti dúlu svíň,

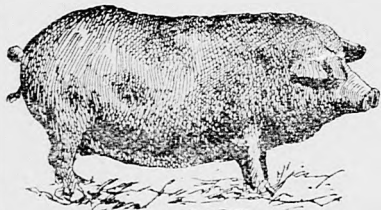
ktorý obmedzuje šírenie sa choroby tej; výbornou svojou chemickou silou nielen od rozličných chorôb zachráni ošipané, ale aj vykrmeniu týchto v najväčšej miere pripomáha; o čom mnoho tisíc ďakujúcich listov a osvedčení svedčí. — Cena spolu s návodom jedného pôvodného polkilového balíka je

koruna 1. —

jednokilového väčšieho

koruna 1.80

19 kilového balíka franco posielam

Szent-István gyógyszertár Somogy-Szill.

Taktiež tam je k dostaniu, pri lámke, lúpaniu, rheume, pri neduhoch, krížov a iných kostí znamenite účinkujúci

Balsam proti lámke ktorý už pre mnohým prinavrátil úplne zdravie. — o čom pôvodné dokumenty svedčia. Pri riadnom užívaní povyháňa akékoľvek neduhy kostí, organizmus nápadne posilňuje, a týmto spôsobom jeho prirodzená vlastnosť je, že telu mladistvým ohýbkosť dodáva.

Cena jednej pôvodnej skl. s návodom je **kor. 1.40.** Jednej väčšej pôvodnej skl. **kor. 2.40**

Založená 1735.

*

Telefon 395.

Mestská lekáreň k ČIERNEMU ORLOVI

Temešvár,

vnútorné mesto, námestie sv. Juraja

Adresa telegrammu: Mestská lekáreň, Temešvár.

Chýrečný aether proti lámke a lúpaniu je najvýbornejším prostriedkom proti lámke, lúpaniu a iným reumatickým chorobám, proti trhaniu, boľasti nervov, pichaniu, boleniu zubov atď. Účinok je istý a chytrý, obyčajne po 1—2 natrení. Nesčíselné vďačovníctva to dokazujú. Cena flaše 2 koruny, cena flaše na prábu 1 koruna.

Vodka na prsá a na plúca: Výt'ah z kolociera s vápnom fosforového kyslíku stal sa svetochýrnym následkom výborného výsledku, doposiaľ je neprekábatelným prostriedkom hojacim, ulavujúcim a soslňujúcim zvlášte pri kašli, somárskom hurute, pri zlých plúcach, pri plucovom hurute, pri zachripnutí atď. Vela vďačovníctva potvrdzuje istý výsledok tohoto prostriedku. Cena jednej flašky 2 koruny, flašky na prábu 1 koruna.

Krv čistiacie pilulky temešvárskej mestskej lekárne veľmi dobrú stolicu robia, ktorá chytrá a prajne účinkuje bez toho, že by prameňom krčv bola, alebo aj v tej najmenšej miere nebezpečná bola, a preto tie pilulky odporúčame zvlášte pri tvrdej stolici, pri žalúdkovom hurute, pri zimnici, keď človek nemá chuti po jedle, a pri všetkých chorobách tak žalúdka, jako i brucha. Jedna škatulka 42 halierov, šesť škatuliek 2 koruny, 10 halierov.

Tieto vyrobované a za výborné uznane prostriedky dostať jedine v temešvárskej mestskej lekární, a len vtedy sú opravdivé sú-li obdarené obrannou známkou a podpisom. A preto varujeme sa falšovaných a napodobňovaných falošných vecí.

Posielame s doberkou, alebo predbežným poslaním summy (i s pričinením 32 halierov na balikovanie a poštové útraty) Objednané vyše 10 korún franco.

Dvojnásobne elektromagnetický kríž

Nie Voltov kríž!

R. B. Nr. 86967 uzdravuje a rozveseľuje, za čo dobre stojíme pri lámke, lúpaniu, astmatických galibách, beznivosti huchaniu uší, migrenu, zádúhu, isebli, blaďosti závratu, zlému sluchu, nemociam nervov, influenze, žltosti, krčom žalúdka, ischiasu, udieraníu krve, krčom, proti všeobecnej slabosti a. t. ě. I 20-ročné choroby byly už takým spôsobom odstránené.

Celkom zvláštnym spôsobom upozorňujeme ctené obecnstvo, že mój aparát nemá sa pomýliť s aparátom Voltu, ktorý na základe svojej neužitocnosti nielen v Nemecku, ale i v Rakúsku je zakázaný, kdežto moja dvojnásobne magnetiční kríž nr. 86967 na základe svojej vymeranej liečacej sily zvláštnym spôsobom sú odporúčané. — Ten chorý človek, ktorý by týmto prostriedkom aspoň behom 45 dní nebol uzdravený, naspät' dostane svoje peniaze. Kde nič nemohlo pomôcť, prosím mój aparát upotrebiť.

Malý aparát stojí 4 krun. ktorý je len pre deti a pre veľmi slabé ženy.

Veľký aparát 6 krun. Pri ťažkých chorobách zastaraných aj 20 rokov sa má upotrebovať.

Len pre zastaralé choroby a influenzy. S dopierkou alebo s vopredným poslaním penazi rozposiela hlavná ústredná predávajúca miestnosť pre vlast' a cudzozemsko

ALBERT MÜLLER,

Budapešť, V., Vadász-u. 42M. Kálmán-u. na rohu.

